СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 240. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 15. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 240. Jersey City, N. J., Wednesday, October 15, 1930. THREE CENTS.

МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ, НАШ СЛАВНИЙ СПІВАК, ПРИБУВ ДО АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибув з Европи Михайло Голинський, відомий оперовий співак европейської слави. Наш славний гість приїхав кораблем „Ляфаєт". Зустріли його у пристані давні товариші по зброї, бо був він старшиною Української Галицької Армії й брав активну участь у визвольних змаганнях нашого народу.

Михайло Голинський покінчив музичні студії в Італії. Як героїчний тенор виступав він у ріжних операх і на ріжних сценах, як от у Львові, Варшаві, Берліні й інших містах. Співав він і на Радянській Україні в оперних театрах в Київі, Харкові й Одесі. До його виступів на совітських землях треба додати, що він являється свого рода „історичним співаком", бо співав перший по українськи в самім центрі Росії — в опері в Москві. Співав по українськи і в Грузії, де пізнав багато щирих приятелів українського народа.

Шановний гість прибув до Америки на запрошення своїх приятелів з артистично-музичного світа, з якими познайомився в Европі підчас спільних виступів. Він хоче приглянутися музичному життю в Америці й пізнати тутешні відносини.

Американські репортери питали його про дальші пляни, але наш гість не дав їмніякої рішаючої відповіди, так, що вони задоволилися короткими нотатками й фотографічною знимкою.

ПО НИТЦІ ДО КЛУБКА.

НЮ ЙОРК. — Вже дійшли, що та особа, яка повідомила суддю Бертінія про те, що все є в порядку з його номінацією на суддю, одержала $10,000. Кажуть, що Бертіні заплатив за номінацію аж $100,000.

МОРО ПОПИРАЄ ГУВЕРА.

НЮАРК (Ню Джерзи). — Бувший амбасадор Двайт Моро виголосив кандидатську бесіду, розпочинаючи нею виборчу кампанію за сенаторство з Ню Джерзи.

Моро заявив, що він не буде кандидувати на президента, бо поновним кандидатом буде Гувер. Лихоліття, звязане з адміністрацією Гувера, виправдував Моро війною й повоєнною економічною депресією.

СУДЯТЬ ЩОРАЗ ГОСТРІШЕ.

ВАШИНГТОН. — Форсовання прогибіції збільшається з кождим місяцем. У вересні сконфісковано 103,173 гальонів алькоголю, головно віски. Переведено в тім місяці 441 ревізій. Пересічна кара в грошах виносила $147.20, а пересічна вязнична кара виносила 260 днів.

ДАЙМОНДА ПОСТРІЛИЛИ ЙОГО ВЛАСНІ ЛЮДИ.

НЮ ЙОРК. — Дивним дивом славний ватажок бандитів Даймонд ще живий. Але лежить непритомний. Поліційний комішенер Мулруні твердить, що його пострілили підчас сварки його власні приятелі.

ЗА ФОНДИ ДЛЯ СТРАЙКУЮЧИХ.

НЮ ЙОРК. — Норман Томас, соціялістичний провідник, вислав до президеї Американської Федерації Праці листа, в якім взиває її наложити поголовний річний податок на членів Федерації в сумі 50 центів, а зібрані в той спосіб фонди призначити на допомогу страйкуючим.

Томас каже, що страйки заломлюються тільки з недостачі фондів.

ПРОТИ ПРИМУСОВОЇ АСЕКУРАЦІЇ.

БОСТОН. — Резолюційний комітет Американської Федерації Праці заявиться проти заведення примусового обезпечення проти безробіття. Кажуть, що на випадок заведення такого забезпечення федеральний і стейтові уряди мали би завелику контролю над робітництвом.

РЕПОРТЕРИ НА ФРОНТ!

БУЕНОС АЙРЕС. — Команда бразилійських повстанських сил віднеслася до чужинецьких репортерів з предложенням удатися на фронт та приглянутися хоробрости повстанців.

БЛАГАЮТЬ ДОЩУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — По домах молитви презбітерської церкви будуть слідуючої неділі просити Бога за надіслання дощу.

Посуха загнала до тюрми і старого Самуеля Джонса. Замкнули його за волокитство. Джонс займався направою парасоль, а що ізза посухи бизнес не йшов, волочився і жебрав.

ЖИТТЯ ПРОДОВЖАТЬ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Славний лікар д-р Чарлз Майо твердить, що життя буде можна продовжити. Біда тільки з мозком. Бо що кому з того, каже Майо, що він дожие до 90 року життя, коли його мозок перестає правильно функціонувати вже з 70 роком.

РОЗЛОМ СЕРЕД ГЕТЬМАНЦІВ.

З гетьманської організації Скоропадського вийшов основатель її та теоретик гетьманщини, Вячеслав Липинський. Для групи Скоропадського це дуже тяжка втрата, бо від неї відійшов і в гостру опозицію став цей визначний український історик та гарний теоретик гетьманщини.

Тепер Липинський виступає в пресі з гострою критикою Скоропадського та його прибічників, які складають головну управу.

ЗЛОВИЛИ ДОВГОЛІТНЬОГО ЗЛОДІЯ.

Цікавого злодія приловлено у Ріо де Жанейро. Це Португалець, Жозе Гонсалвес. Він крав, грабував 9 років і поліція не могла вислідити злодюги. За час 9 років накрав стільки, що двома тяглровими самоходами вивезено з його дому людського добра. Вартість украдених річей виносить 210 тисяч.

РОЗЛЮЧЕНИЙ БИК ЗНИЩИВ АВТОБУС.

З Іноврацлава вів один селянин бика, якого купив на ярмарку. Нараз надїхав червоний автобус. Червона краска так дуже розлютила бика, що він кинувся на автобус, повибивав у ньому всі шиби і знищив зовсім одну стіну автобуса. Подорожні, що їхали автобусом до міста, мусіли йти дальше пішки, бо автобус треба було довше направляти.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗАТВЕРДИВ ПРИСУД НА МАЙОРА РИЛЬСЬКОГО.

Майор Рильський, якого суд присяжних у Перемишлі засудив за вбивство жінки на кару смерти з заміною на 15 літ важкої вязниці, вніс до найвищого суду касаційну скаргу. Оноді відбулася розправа, яка скінчилася тим, що найвищий суд відкинув касаційну скаргу Рильського.

ВЧИТЕЛЬКА ПРИЧИНОЮ ВБИВСТВА.

Польські часописи подали оноді вістку про те, що в Синевідську вижнім 23-літній Михайло Коваль, якого арештували за здогадну крадіж грошей в місцевої вчительки, убив на постерунку заступника команданта поліції, Станіслава Рибіцького. При тій нагоді польські часописи не забули підкреслити, що Коваль убив Рибіцького певно з доручення УВО. Тимчасом справа, як пишуть, представляється зовсім інакше. В Синевідську вижнім при дво-клясовій польській школі учительюють дві сестри. Одна з них, п. Ковальцова, що розвелася з мужем, не любить самотно жити, навпаки, дуже любить мужеське товариство. І от вона приваблила теж Михайла Коваля, зовсім порядного хлопця, що походить з доброї родини. Коваль працював давніше на тартаку, але Ковальцова заборонила йому там працювати і він кілька місяців мешкав у неї, аж її... теї любови було забогато. І вона, щоби позбутися Коваля, повідомила поліцію, що він украв у неї 150 зол. Його, очевидно, арештували. А на постерунку він убив, як відомо, заступника команданта й утік вікном. Причина вбивства відома. Вбийник забрав теж зі собою кріс, яким убив Рибіцького.

З ПРИВОДУ АРЕШТОВАНЬ У ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

Про арештування в Тернопільщині пише „Львовскі Курєр Поранни":

„В ночі з суботи на неділю на просторі тернопільського всевідства було 12 саботажних підпалів. М. ін. згоріли забудування команданта „Стшельца" в Лисичинцях, пов. Збараж. В Козовій згоріло 50 домів польських осадників (?!).

„В Тернополі власти безпечества арештували 22 учеників української гімназії. В часі ревізії в будинку гімназії найдено летючки й примірники „Сурми". Арештовано також професора тої гімназії, Галущинського, у якого знайдено дуже обтяжуючий матеріял (?!).

В неділю в год. 10-тій передполудне молодь усіх трох польських гімназій в Тернополі уладила манїфестацію під памятником Міцкевича, де ухвалено резолюцію з домаганням негайного розвязання української гімназії".

„Т. Ш. Л." ПРО САБОТАЖІ.

„Слово Польске" повідомляє:

„Львівський Окружний Союз „Товариства Школи Людовеї" („Т. Ш. Л.") відбув 21. вересня при участи делегатів провінціональних кружків надзвичайне засідання. На засіданні раджено над устійненням програми праць Т-ва на найближчу зимову пору, обговорено потреби кружків і розділено поміж членів люстраційної праці й освітні реферати. Найважнішою справою була дискусія над теперішнім положенням польського населення, особливо осадників, з погляду останніх саботажних випадків. Управа Окружного Союзу Т. Ш. Л. ухвалила звернутися в порозумінні з Головною Управою до компетентних властей у справі зміцнення засобів, потрібних до негайного зліквідування протидержавної акції, а також до цілого громадянства, щоби прийшло з допомогою пошкодованим погорільцям селянам і осадникам. Заразом ухвалено візвати Кружки до скріпленої освітньої праці, яка скріпилаб духа кресового села і була гідною відповіддю на злочинні виступи ворожих сил".

КРОВАВА ВЕСІЛЬНА ЗАБАВА В ЗБОЇСКАХ.

Підчас весільної забави в Збоїсках Михайло Савицький з Знесіння став сваритися з Яковом Цюркевичем. Сварка перемінилась у бійку, яка скінчилася тим, що Савицкий тяжко ранив Цюркевича вистрілом з револьвера. Цюркевича відвезли до лічниці, Савицького арештували.

ЗАМІСЦЬ ЗНИЖАТИ — ПІДВИЩАЮТЬ.

Польське міністерство освіти видало розпорядок про нові оплати в середніх школах. Найважнішим пунктом того розпорядку є те, що міністерство підвищило шкільну річну оплату з 110 зол. на 150 зол. Також запровадило неісную давніше оплату за вступний іспит до першої гімназійної кляси в висоті 3-ох золотих. Нема сумніву, що підвишка шкільної оплати буде непримиренно несподіванкою для убогих сфер громадянства.

СТИРТИ ГОРЯТЬ.

В Липиці долішній, пов. Рогатин, в маєтку гр. Русоцького згоріло 6 стирт збіжжа й 2 стирти соломи. Шкода виносить 50 тисяч зол.

В Острові біля Григорова (рогатинський повіт) в маєтку Ольги Розтворовської вогонь знищив дві стирти конюшини й стирту збіжжа.

На фільварку в Любчу (рогатинського повіту) почали горіти стирти сіна, але вартівники скоро вогонь угасили.

В Сидниці, в Яворівщині, на фільварку Ромуальда Сангора згоріло 14 стирт збіжжа.

На фільварку в Сухрові біля Бібрки згоріло три стирти збіжжа й одна стирта вівса на 9 тисяч золотих.

В Яричові Новім, львівський повіт, на фільварку Стефанії Балтаревичевої згоріло 2 стирти сіна.

Польські часописи пишуть, що всі ті стирти хтось підпалив. Ні одного з палїїв поліція не зловила.

„ДВА РУСКЕ ГІМНАЗІЯ — ВИЛЕНГАРНЯМІ САБОТАЖИСТУФ".

Під цим заголовком читаємо у „Слові Польскім":

„Поліційні доходження у справі численних саботажів кидають темне світло на дві українські (в оригіналі: руські) гімназії: приватну в Рогатині і державну в Тернополі. В найбільше зсатаковання бобрецькім повіті всякі слідчі нитки від хвилї огидного душогубного нападу на бл. п. постерункового Моліцького ведуть у сторону рогатинської гімназії, де поруч трох професорів арештовано й учеників. У Рогатині міститься окружна команда Пласту, якої члени є вмішані в саботажні виступи".

Після того „Сл. П." пише подібно і про тернопільську гімназію, а кінчить свою замітку так: „Не сумніваємося, що п. куратор Пітляковський витягне з тих фактів відповідні висновки".

КРІВАВЕ ВЕСІЛЛЯ В ФІНЛЯНДІЇ.

В одному фінляндському селі підчас весілля дочки одного з найстарших селян повстала сварня між родиною молодої і молодого. Сварка перемінилась у бійку, в якій 20 осіб було тяжко ранених, а кількох вбитих. Молодий і молода є теж тяжко ранені.

ПРАЦЬОВИТІ ГОЛЯНДЦІ.

Вчені ствердили, що під водою голяндського заливу, Зідерзе, знаходиться дуже добра земля й обчислили, що Голяндія побільшилаєсь на 225 тисяч гектарів урожайної землі, колиб цей залив висушити. А Голяндцям, як відомо, бракує землі. І, хоч висушення цього заливу коштуватиме 300 міліонів гульденів, Голяндці приступили до праці. Праця йде скорим темпом, а ті, що згодилися на неї, є дійсно гідні того, щоб їхнє імя увіковічнити в історії.

В КРАЇНІ ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ.

З Москви подають, що там видано десять нових присудів смерти за переховування срібних монет. Присуд смерти виконано. В Москві арештовано сотника Соколовського, одного з творців пятилітнього господарського пляну.

ПІЛСУДСЬКОМУ ПРИВИДЖУЄТЬСЯ ЗАМАХ НА ЙОГО ЖИТТЯ

СОЦІЯЛІСТИ КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ ВИГАДКА, ЩОБ НЕ ДОПУСТИТИ ДО ВИБОРІВ ОПОЗИЦІЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядова газета „Кур'єр Поранни" повідомляє, що поліція викрила підготовку замаху на диктатора Пілсудського. Арештовано кількох членів соціялістичної партії. Нібито один з них признався, що партія готувала бомбовий замах на Пілсудського.

Соціялістична газета „Роботнік" говорить, що замах на Пілсудського чиста вигадка поліції. Соціялістична партія не вважає доцільними методами боротьби індивідуальний терор, хоч би він був направлений проти диктатора. Газета звертає увагу на те, що поліція арештувала кількох старих і нешкідливих польських патріотів. Між арештованими знаходяться два члени соціялістичної партії, яким тепер по 70 літ віку. Вони ще в царські часи відбули не один рік вязниці за свою соціялістичну роботу.

На загал же вважають, що поступовання поліції й Пілсудського направлені до того, щоби взагалі внеможливити опозиції взяти участь у соймових виборах.

ЗАВОРУШЕННЯ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З нагоди першого засідання нового парляменту фашисти-Гітлеровці та комуністи врядили гучні демонстрації. Гітлеровці старалися вломитись до будинку парляменту, а коли поліція й військо недопустили їх туди, то фашисти вирушили натовпами на Ляйпціґер штрасе. З вигуками „Геть Жидів" вони погромили кілька великих жидівських склепів та повибивали шиби в кількох великих каварнях.

З другої сторони, комуністи старалися також дістатись до парляменту від вулиці „Унтер дер Лінден", а коли поліція недопустила їх до будинку, то вони обкидали парлямент камінням. Між комуністами та поліцією також прийшло до завзятої сутички, як і з Гітлеровцями. Поліція стріляла в повітря, а кінні поліцаї своїми палками розганяли натовп фашистів та комуністів.

З великим трудом поліції пощастило відперти натовп демонстрантів від будинку парляменту. Багато демонстрантів, а також кілька поліцаїв досить поважно потовчені. Парлямент, після короткого засідання, відрочив свої наради до середи. Проти цього протестували комуністи та фашисти, домагаючись негайної ухвали недовіря урядови Брюнінга.

НЕЗАДОВОЛЕНІ З КИТАЙЦІВ.

МОСКВА (СССР). — Московська комуністична преса незадоволена промовою голови китайської делегації на відкриттю засідань конференції в справі Східно-Китайської залізниці. Газети підносять, що промова голови китайської делегації нічого не говорить про Хабаровську умову, на підставі якої Китайці не повинні допускати на своїй території активности російських білогвардійців.

Газети обвинувачують китайську делегацію, що вона занадто довго ухилялася від переговорів. Карахан, як голова російської делегації, в своїй промові висловив також незадоволення, що конференція, яка мала розпочатися ще 25. січня, лише тепер приступила до роботи.

НЕСПОКОЇ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Політична ситуація в державі ще не прийшла до заспокоєння. Це відбивається на державних фінансах, бо валюта все спадає в ціні. Вже тепер за доляр дають більше як 10 пезет, а нормально доляр коштує трохи дороже ніж пять пезет.

В Севілї трамваєвий страйк триває далі. Страйкарі знов обкидали камінням трамваєві вози, якими кермували страйколоми. Поліція та військо патролюють по вулицях міста.

У Барселоні на публичних мітінгах студенти різко критикують поведення влади й домагаються дозволу на поворот з заслання за кордон лідера каталонських сепаратистів, Мачія. Його вже другий раз вислано за межі Еспанії.

РАДЯНСЬКІ МОРЯКИ В ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ (Греція). — Після залагодження конфлікту між адміралом російської воєнної фльоти, яка прийшла в Грецію, і владою міста Пірей, російські червоні моряки появилися на вулицях Атен. Натовпи грецьких комуністів урядили їм привітну демонстрацію, але поліція розігнала демонстрантів.

Після того російські еміґранти, яких у Піреї перебуває дуже багато, врядили ворожу комуністам демонстрацію й образили червоного адмірала. Отже перебування російських червоних моряків у Греції відзначилося спершу скандалом, який зробив Грекам большевицький адмірал ізза того, що нібито вони не відповіли на його гарматні салютування. Греки пояснили, що ізза вітру адмірал не чув стріляння з грецьких кріпосних гармат. Потім поява червоних моряків у місті викликала нові непріємности й скандали.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБЄДНАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КЛЮБІВ.

По всіх місцевостях почався відрадний рух, спрямований до того, щоби створити з американсько-української іміґрації політичну силу. І тому саме повстало в останніх часах стільки горожанських клюбів. Старі іміґранти, котрі вийшли з рідного краю і думали до нього вертати, побачили, що нема чого вертати до поневоленої Ляхами землі. І от почали користати зі своїх прав як американські горожани, щоби на склоні свого життя створити таку політичну орґанізацію, яка могла би скорше й успішніше піднести свій голос протесту перед американським урядом у справі поневолення наших земель. І почали творити горожанські клюби. Вони хотіли притягнути до них тут роджену молодь, щоби, обговорюючи з нею американські справи й слідкуючи за американським життям, познакомлювати її заразом і з українськими справами.

І ми бачимо, що це можливе. Бо хто бував на зборах чи вічах, влаштованих горожанськими клюбами, той переконався, що на них виступали сенатори, конґресмени і ріжні міські урядовці, та що навіть вони, обговорюючи американські справи, заразом давали пізнати, що вони визнаються і на українській справі й знають дещо з нашої історії, а навіть уміють зацитувати Шевченка чи кого іншого з наших письменників.

Все те щойно початки, але й ті початки вже дають гарні висліди. Щоб одначе піти далі вперед, треба поширити орґанізацію горожанських клюбів, а ті, що є, обєднати і шляхом обєднання створити дійсну силу.

Перша стейтова конвенція українських американських демократичних клюбів стейту Ню Йорк зробила добрий початок, коли довела до заложення Стейтового Союза. Таким самим шляхом треба піти горожанським орґанізаціям інших стейтів. Треба будувати стейтові союзи републиканські й демократичні, а з них всіх створити згодом дві горожанські централі — републиканську й демократичну — на цілу Америку.

Коли буде переведена оттака централізація, тоді буде більша політична сила, а й життя по клюбах набере змісту, бо буде кому подбати, щоби була вироблена певна програма діяльности клюбів, бо брак такої програми є причиною занепаду активности клюбів.

Активніші клюби по стейтах повинні взяти ініціятиву в свої руки й орґанізувати стейтові централі. Це повинно бути черговим завданням наших клюбів.

САБОТАЖІ.

(Стаття надіслана з кругів У. В. О.).

Уже від кількох місяців ми є свідками численних саботажів, звернених проти держави, польських поміщиків та кольоністів. Зокрема на протязі останнього місяця скількість саботажів значно зросла. Обмежуємося до їх короткої реєстрації з останніх 3 тижнів. Розуміється, беремо на увагу лише ті, де слідство ствердило, що заходить саботаж, або де найдено на місці хемічні середники до підпалу чи мала місце стрілянина між сторожею і напасниками. Заразом зазначуємо, що при всіх тих саботажах **не зловлено ні в одному випадку виконавців саботажу на горячім вчинку,** а масові арешти, що їх польська поліція переводить, мають як основу голе підозріння.

— У часі постою полку піхоти в Болшівцях, біля Галича, — як подає польська преса — Українці вкрали в ночі 100 крісів.

— В Старім Самборі незнані справники підтяли телеґрафічні стовпи.

— У Львові спалено дня 2—3 вересня трибуну спортового клюбу „Чорних", яка прилягала до забудовань „Тарґуф Всходніх". Польська преса подає: „Після зізнань свідків, трибуни станули моментально в огни, підпалені з кількох боків, при помочі якогось самочинного запалюючого середника. З факту підложення вогню в напрямку вітру та з положення трибун у відношенні до забудовань „Всходніх Тарґуф", належить вносити, що підпалячі мали намір викликати пожежу в забудованнях „Тарґуф". Отже ідеові бандити погуляли у Львові; **підпалюючи трибуни „Чорних", заміряли спалити „Тарґі Всходне".** Функціонарі поліції перевели зараз візію льокальну на сусідних площах і під сходами трибуни „Т-ва забав рухомих" найдено дві бутлі з бензиною, та стверджено, що всі дошки облято недавно сильно бензиною, а над викликанням пожежі працював спеціяльний апарат, що мав викликати експльозію дуже сильного вибухового матеріялу".

— Під тяговий поїзд, що їхав з Борщовиі до Красного, невідомі особи підложили вибуховий матеріял, що при надїзді вибух, але не спричинив значнішої шкоди.

— 31. серпня перервано телеґрафічні і телефонічні дроти між Перемишлянами й Рогатином.

— В Олеську, пов. Золочів, підрізано телеґрафічні стовпи.

— Незнані справники намагалися у вересни підпалити залізничий товаровий двірець у Львові. Як стверджено, стіну одного з забудовань на довжині 7 метрів облито нафтою; вона була надсмалена; на місці найдено фляшки з нафтою та инші середники до підпалу; з невідомих причин саботаж не вдався.

15. серпня в **Сущині,** пов. Тернопіль, згоріло 5 стирт на фільварку ґр. Пінінського. — 18. серпня в **Старім Селі,** біля Бібрки, згоріли стирти на фільварку ґр. Потоцького. — 19. серпня в **Стрілках** згоріла стирта на фільварку Чарковського. — Тогож дня вивязалася стрілянина між поліцією і саботажниками на фільварку у **Воловім,** де спалено 3 стирти; справники втікли. — 22. серпня в **Макарові,** біля Рудок, згоріло 5 ваґонів збіжжа на фільварку Ст. Поляц. — 23. серпня в **Зарічу,** пов. Богородчани, згорів тартак М. Галлера; шкода 260,000 зл. — 24. серпня у **Волкові,** пов. Перемишляни, згоріли 3 стирти в маєтку ґр. Потоцького. — Тогож дня на фільварку **Чагари,** біля Куткович, згоріло 2 стирти збіжжа. — Тогож дня в **Девятичах,** пов. Бібрка, на фільварку ґр. Шептицького (Поляка) згоріли 2 стирти. — 22. серпня згоріли 2 стирти на фільварку ґр. Борковського. — 27. **серпня в Кривім** згоріла стирта, власність Моліна. — У **Ситянині** згоріла стирта Войцеховського. — У **Черніеві,** біля Бібрки, вивязалася стрілянина до незнаних справників, що хотіли підпалити стирти на дворі ґр. Потоцького; справники втікли. — В **Дрогомишлі,** пов. Яворів, згоріло 6 стирт, вартости 100.-000 зол. в маєтку Шультиса.— У **Грушатичах,** пов. Бібрка, згоріло 200 кіп, власности Д. Куфлера. — 29. серпня в **Баківцях,** пов. Бібрка, згоріло 4 стирти (800 кіп) власности Г. Ґурського. — Тогож дня на фільварку **Северини,** власність кн. Сапежини, згоріли стирти; коли служба взялась до гашення стирт на поли, підпалено хемікаліями дальші стирти на подвірю фільварку. — 30. серпня в **Удинові,** біля Куликова, згоріли 3 стирти на дворі Я. Обертинського.

Дотеперішні саботажі мали той наслідок, що з доручення Пілсудського приїхав до Львова 29. серпня віцеміністер Перацький з урядниками, щоб особисто кермувати акцією проти УВО. Дня 30 серпня переведено численні арешти у Львові й на провінції а шеф нац. виділу, Сухенек, заявив, що „штаб УВО є зліквідований" а „до кількох днів буде також зліквідована ціла УВО". — Міжтим якраз від того дня значно поширилася саботажова акція. І так:

31. VIII. в **Поториці,** повіт Сокаль, згоріло 2 стирти на фільварку ґр. Дзєдушицького. — Тогож дня в **Липиці долішній,** пов. Рогатин, згоріло 8 стирт, вартости 50,000, в маєтку ґр. Русоцького. — Тогож дня в **Острові,** біля Григорова, спалено 3 стирти в маєтку Розтворовської — Тогож дня в **Сидниці,** пов. Яворів, згоріло 14 стирт на фільварку Р. Санґора. — Тогож дня в **Сухрові** біля Бібрки згоріло на тамошнім фільварку 4 стирти. — Тогож дня в **Яричові новім,** пов. Львів, згоріли 2 стирти на фільварку С. Балторовичевої. — Тогож дня в с. **Біднові,** пов. Жовква, згоріли 4 стирти, при чому стверджено вибух хемікалій. — 1. IX. в маєтку **Русилові,** згоріли 3 стирти, власність Кшиштофовича. — Тогож дня в **Вербиці,** пов. Бібрка, згоріла стирта в маєтку Біленського. — В **Лобурні,** пов. Львів, згоріли стирти Тольського. — В **Потоці,** пов. Бережани, згоріло 150 кіп збіжжа на дворі ґр. Потоцького. В **Любчу,** пов. Рогатин, підпалено стирти на тамошнім фільварку. 2. IX. в **Григорові,** пов. Рогатин, згоріла стирта на фільварку Розтворовської.

„Ґазета Варшавска", з того часу, пише, що згідно зі статистикою саботажів на підставі поліц. слідства, **досі спалено 62 домів, 67 стоділ, 78 инших будинків, 112 стирт збіжжа і сіна. Загальна шкода виносить 6,743,000 зол. Направа телефонічних і телеграфічних дротів виносила біля 16,000 зол.** З того припадає на повіти: львівський 2,250,000,— бобрецький 600,000, — рогатинський 1,115,000, — золочівський 90,000, — тернопільський 117,000, — брідський 800,000, — скалацький 12,000, —чортківський 265,000, — галицький 400,000, — бережанський 110,-000, — бучацький 48,000, — борщівський 760,000, — яворівський 27,000, — жовківський 35,000,— камінецький 16,000. Розуміється, статистика не була доведена до останніх днів перед її оголошенням; зновуж по оголошенні її настали дальші акти саботажу, які значно збільшать подані числа.

4. IX. в **Сираківцях,** спалено 6 стирт на фільварку Тендіцького. — В **Брухнові,** пов. Яворів, спалено 2 стирти на місцевім фільварку, при чому прийшло до стрілянини з напасниками. —5. IX. в **Любинці** згоріло 600 кіп на фільварку. — Тогож дня в маєтку **Кайханова і Боґулінець,** власности Рудрофера, спалено 3 стирти. — В **Покропивній,** пов. Тернопіль, була стрілянина до напасників, що намагалися підпалити стирти. — В **Зборові** згоріла стодола зі збіжжам хруня М. Стецишина, що будучи Украінцем, є начальником польського „Стшельца". — В **Грималові** згоріло 7 стирт на фільварку Полянського; стверджено підпал хемічними середниками. — В **Загробелі,** біля Тернополя, незнані люде хотіли підпалити 23 стирт; вивязалася стрілянина; справники втікли. — В **Гаях,** біля Винник, згоріла стирта кольоніста Гумінського; знайдено фляшки з легко запальним плином. — В **Костельниках,** пов. Бучач, одного дня незнані люде намагалися підпалити стирти на полі, але вартівники витягнули вчас тліючі ганчірки; на другий день збільшено варту при стиртах, та міжтим підпалено стайні, де згинуло 29 штук худоби, вартости 80,-000 зол. — Притім вивязалася стрілянина. — В **Сущині,** пов. Тернопіль, згоріли 2 стирти на тамошнім фільварку. — 7. IX. в **Станькові,** пов. Калуш, згоріла стодола з 600 копами збіжжа, власність ґр. Дзєдушицького. — 8. IX. в **Косівци,** пов. Бережани, згоріла стирта в М. Лещинського. — Біля **Підністрян,** пов. Бібрка, було намагання підпалу на фільварку; притім вивязалася стрілянина між вартівниками і напасниками; напасники втікли. — На кольонії **Германичі,** пов. Перемишль, згоріла стирта. — 10. IX. в **Чорнолозах,** біля Потока, пов. Рогатин, згоріли 3 господарства польських кольоністів, а в полі 2 стирти кольоністів; стверджено підпал хемічними середниками. — Тогож дня в **Завадівцях,** пов. Городок, **згоріла** стирта на фільварку Завідовського; напасники стріляли до служби, що йшла гасити вогонь. — В **Жовчеві,** пов. Рогатин, сполошено 4 людей, що хотіли підпалити мазурську кольонію. — В **Золотій Слободі,** пов. Бережани, згоріло 11 стирт на фільварку І. Кракова. — 12. IX. в с. **Гранки,** повіт Бібрка, згоріли стирти фундації ґр. Скарбка. — В **Кипячці,** пов. Тернопіль, згоріло на фільварку 18 стирт, вартости 78,000 зол. — У **Германовичах,** пов. Перемишль, згоріла стирта на фільварку Гельбана. — 13. IX. у **Зимній Воді,** під Львовом, згоріло 6 стоділ із збіжжам, власности Зґожельського. — В **Омарові,** біля Гаїв, згоріло 6 стирт на фільварку. — У **Гуменові,** біля Винник, згоріло 4 стирти та 3 шопи зі збіжжам і машинами; стверджено хемічний підпал. — У **Болотківцях,** пов. Підгайці, спалено стирту власности Войцеховського; це вже третя пожежа. — 14. IX. у **Чесниках,** пов. Рогатин, було намагання підпалу стирт; вивязалася стрілянина; напасники втікли. — У **Ценеві,** повіт Бережани, згоріла стодола зі збіжжам, власности кольоніста В.тека. — У **Тутурковичах** пов. Сокаль, згоріла стодола зі 120 копами збіжжа та 40 фірами сіна. — У **Курівцях,** пов. Тернопіль, згоріли 3 стирти на фільварку Юристовського.— У **Підгайцях** згоріла стодола й стайня Л. Возьного.

И Поляки це признають, що **УВО нищить тільки державне польське майно та майно поміщиків і польських кольоністів, яких підпирає держава у поході на українські землі** та парцеляції їх між польських зайдів; зате УВО не виступає проти польського осілого населення, зокрема проти його культурних, гуманітарних і економічних інституцій. Поляки замісць скріпити охорону державних обєктів та майна поміщиків і кольоністів, от як ведуть „самооборону" (реєструємо всі „рицерскі" виступи Ляхів):

1) 17. VIII. підпалили будинок **культурного** товариства „Просвіта" в Микулиничах. 2) підпалили **господарство** Г. **Говиковича** в Тернополі; шко**да незначна** — 880 зол. 3) 31. VIII. польські „культуртреґери" **вибили у Львові шиби і вивіски в 3 склепах** „Маслосоюзу", в **чит.** „Просвіти", в **каплиці** на Замарстинові та в **готелю** „Народна Гостинниця", при чому **побили сторожиху** К. Зелену та **пробили ножем** портієра Макагона. Послухаймо, що про цей „геройський" поступок пише варшавський „Роботнік": „Минулої суботи понад 20 осіб виконало напад на укр. готель „Нар. Гостинниця", при чім портієра поранено ножем; цей ніж свідчить, з якого елементу складалися „готові до боротьби" з Українцями". — 4) 3. IX. **підпалили стодолу о. Юрика** в Золочеві; вогонь можна було зараз угасити, але **поліція не позволила, бо мовляв, в стодолі є бомби.** 5) В Тернополі намагалися підпалити **ґімназію** українську; але завдяки охороні, **вогонь сейчас угашено;** зате **поліція арештувала 4 учеників Українців, що берегли в ночі ґімназію.** 6) 5. IX. Поляки підпалили браму „Сокола-Батька" у Львові; **сторож сейчас загасив вогонь.** 7) 7. IX. Ляхи підпалили **стодолу о. Е. Мацелюка** в Кудобинцях, біля Зборова; підчас пожежі **польські військові стріляли по селі,** щоби відстрашити селян від гашення вогню. 8) 8. IX. в **Данилківцях,** пов. Зборів, вибухла бомба під старою шопою, що прилягає до української **кооперативи; кооперативі нічого не сталося.** 9) 8. IX. підложено під **„Просвіту"** в Манаєві, пов. Зборів, міну, що ушкодила часть будинку; справники приїхали на конях та по дорозі **застрілили зовсім непричасного українського селянина В. Прошанецького.** 10) У Воютичах, пов. Самбір, підпалили будинок **„Просвіти".** 11) В Теребовлі **облили чорнилом памятник** „Борцям за волю України. 12) **Поздирали вивізки** „Маслосоюзу" у Львові на Личакові й на вул. Косцюшка, та в „Т-ві опіки над українськими еміґрантами". 13) 15. IX. кинено бомбу до „Повітового Союзу **Кооператив"** в Сокалі; **бомба не вибухла.** Заразом **обляли чорнилом вивіску** „Українського **Кооперативного** Банку".

Гарна „самооборона"! За вимком вбивства одного невинного чоловіка, Українці мають невеликі матеріяльні втрати. Зате кольосальні моральні втрати мають Поляки. Вони думають, що Українці їхніми виступами настрашаться. Хай перечитають собі варшавського „Роботніка", який пише: „Чинна реакція Поляків не тільки не усуне конфлікту польсько - українського, **але скріпить боєвість українських саботажистів".** Вони ляють воду на наш млин, бо в нашім інтересі **є піддержувати неспокій у Галичині та звернути увагу світа на відносини у Галичині.**

Жорж Куртлін.

НЕЩАСЛИВИЙ КОВНІРЕЦЬ.

I.

Того дня, одної чудової червневої неділі, Ляґрап, якого лікар-майор увільнив від ношення ковнірця з причини чиряка на шиї, прийшов на „вартівню", як лише зїв свою порцію. Лівою рукою придержував шаблю, а праву, зложену, приложив до чака, обведеного мідю. Його буйволяча шия — червона наче кров, бо натерта піском, а потім вимита криничною водою та стиснена — сторчала гола з ковніра, також червоного.

— Прошу дозволу до міста — сказав він.

Дижурний старший десятник „їхав" на плетеному соломяному кріслі. Він глянув на Ляґрапа через плечі та холодно відповів:

— В ліво зворот!

В ліво зворот. . .

Вояк стояв здивований, бо відомий був у шкадроні з чистоти та що держав зброю в зразковому порядку. Взагалі сяв наче яка зоря, шкіра на штанах наче зеркало, а від горла до живота три ряди вичищених ґудзиків, наче сонячка.

— В ліво зворот!. . .

Нараз він здогадався.

— Коли це за ковнірець, — каже — пане старший десятнику, то я звільнений від ношення ковнірця. Лікар мене звільнив нині рано, бо мене болить шия.

— В ліво зворот! — повторив підстаршина. Він покурював папіроску, а руки держав на поручні крісла.

Одначе Ляґрап свідомий свого права, не уступив, пояснював, що не жартує, що це можна побачити у книзі недужих.

— Що мене обходить книга недужих! — озвався старший десятник. — У місто не вільно ходити без ковнірця і кінець! Коли хочеш вийти йди й одягнися по припису, інакше в свою кімнату! Що се мене обходить, чи ти звільнений від ношення ковнірця?

Говорив спокійно, з висоти, повної легковаження. Легко здвигнув плечима на знак, що скінчив говорити. Вояка збентежило це лице з прижмуреними очима, повне погорди та зухвалости, яке визначувалося крізь хмари диму. Він пізнав, що даремна всяка дальша розмова. Тому сказав: „Розумію!" — вбрав на хвилиночку ковнірець і тепер, зовсім по припису, дістав дозвіл на вихід.

II.

Та не пройшов і сто кроків, як на вуглі двох улиць попався на майора. Майора візвали були у кавалерійську касарню, в якій вмирав один сурмач, що його кінь ударив у голову. Ця людина носила життя таксамо спокійним кроком, як носила би й смерть. Коли побачив Ляґрапа, пристанув і помало спинив на ньому свій зір, повен повного прочуття.

— Гей, жовніре, чи не помиляюся я: ти той, що має чиряк і якого я рано підчас перегляду звільнив від ношення ковнірця?

— Це я, пане майоре, — сказав Ляґрап.

Лікар прискочив і скрикнув:

— А до сто чортів!

Це була страшна людина з атлетичними пястуками, порослими рудим волоссям. Зовсім нездібний, він свою нездібність надолужував надмірною строгістю твердолобого дурака, присуджував кари, а проти них годі було жалуватися та силував хорих, щоби шанували його розпорядки. Ковнірець вояка з чиряком ударив наче нагаєм його страшну вразливість. А до бішености довело його, що в тую справу вмішався дижурний старший десятник. Це йому виявив Ляґрап. Йому здавалося, що на місці вдушиться.

Іронічно та схвильовано скрикнув:

— Дижурний старший десятник! Дижурний старший десятник! А хто видає прикази хорим? Я, чи дижурний старший десятник? Коли ти дістав кулю в живіт, то тобі вистарчить піти до дижурного старшого десятника, щоби дав тобі оклади? Дурню! Тумане, слоне один!

І нараз:

— Скидай це, до сто чортів! Зараз скинь мені!

Ляґрап вийшов із тієї розмови переляканий та німий, як той, кочо чиясь злобна рука зодягненого трунула під туш. Вкінці прийшов до себе, сховав ковнірець у кишеню та пустився на музику. Тут, довкола всього Барле-Комта, веселого та святочного, під розіпнятою шовковою парасолею стовпилася пестра юрба вояків. Вони прийшли провести неділю, збільшити уживання свободи. Добряга Ляґрап, зручний, як ніхто у мистецтві, користуватися ліктями та легко напираючи промостив собі дорогу за хвилину. Саме грали марш із „Пророка", так, що дуже розвеселився, вдаряв до такту черевиком і зачиненими устами супровожав партії трубки. На голос, що йому скрикнув спо за плечей: „Пст!" вояку!" озирнувся скоро та наче скаменів. Його веселий настрій наче косою скосило, коли побачив полковника. Полковник курив велике циґаро в гуртку старшин.

Полковник сказав:

— А дивіть! прошу вас! Воно так і є, як мені здавалося! Ви не маєте ковнірця!

За тих близько двацять пять місяців, відколи Ляґрап у шкадроні, тепер уперше мав нагоду говорити з полковником. З тієї великої події йому наче руки й ноги підкосило. Нещасникові заперло віддих. Хитнув лише головою та рівночасно витягнув конірець із кишені. Ця мовчанка викликала справжню бурю. Полковник був певен, що жовнір хотів вдавати дурня та провітрити трохи шию з причини великої спеки, тому позеленів, став клясти на чім світ стоїть, бив себе по боках, брав переляканих старшин за свідків і питався, що буде з нас, коли вояки у східних ґарнізонах стануть виходити без ковнірців.

І закінчив:

— Вберіть ковнірець!

Перляканий Ляґрап послухав.

— В ліво зворот!

Ляґрап обернувся та показав тепер офіцирови плечі краски ліпших часів, на яких перехрещувалися чорні шнури.

— Ходом руш! Зараз у касарню! Прийдете, щоби я вас затягнув у список караних пятнацятьма днями арешту!

III.

Ляґрап вернув у касарню саме тоді, коли лікар-майор, що вже скінчив був із сурмачем, виходив відтам.

Цей сказав одно одиноке слово:

— Знову!

Того було вже забогато. Кров ударила йому в лице.

— Отже це з розмислом? До сто чортів! Це вже перейшло всякі границі! Пятнацять днів арешту! Щоби ти знав, як жартувати собі з мене! А прийдити мені ще раз до перегляду!

Ляґрап хотів виправдатися, та не міг вимовити ні словечка, бо лікар сказав: „Не говори!" Під склепіннями касарні сильним відгомоном лікарів голос гремів наче гарматні стріли. Ляґрап уже не хотів говорити.

Тогосамого вечора пішов до арешту. Колиж відсидів пятнацять днів за те, що скинув ковнірець, то відсидів іще й пятнацять днів за те, що його вбрав.

(Переклав М. Н.).

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

ДАЛЬШІ РЕВІЗІЇ, АРЕШТУВАННЯ І КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

В середу, 24. вересня ц. р., була карна поліційна експедиція в Петрикові. Знищені зовсім льокаль чит. „Просвіти" і льокаль кооперативи. Понищено портрети Шевченка і Франка. Знято і знищено вивіски читальні і кооперативи, де розсипано та перемішано всі товари. Побито тяжко кольбами і колами 57-літнього емиритованого вахмайстра бувшої австрійської жандармерії, Матвія Мітрінґу, крамаря кооперативи, якого примушувано на подвірю співати соромницькі протиукраїнські пісні і танцювати, а коли цей схорований старець цього не хотів робити, штовхали його кольбами в полові органи. Його оглянув судовий лікар і зроблено судово-карне донесення. Побиті: Петро Барчишин і його жінка Анна, Михайло Стець, Василь Сусла батько, Васил: Сусла син, Омелян Наконечний, Володимир Лучків, Теофіль Середа. Арештовані: Петро Бріль с. Семка, Мих. Середа с. Федька, Ом. Наконечний, Петро Барчишин, Мих. Стець, Вас. Сусла, Микола Білий і Волод. Лучків. Селянам нищено будинки і нівечено збіжа і пашню.

В ночі з 23. на 24 вересня була поліц. експедиція в Довжанці. Знищено льокаль читальні, кооперативи „Надія", де понівечено всі книги діловодства (таксамо і в Купчинцях) і молочарню. У Степана Мельника попорено всі подушки, піря розкинено по подвірю і змішано з соломою. У богатьох селян розкинено стіжки. Побиті: Роман Швець (тяжко), Іван Осадчук, Олекса Шуль (тяжко), Петро Брикса, Микола Музика син Вавра, Іван Калуш, Юзько Дзюбатий, (латинник-Українець), Олекса Борух, Василь Борух, Михайло Білоус, Володимир Білоус, Луць Сковронський і Анна Калуш. Арештовані: Михайло Білоус і Луць Сковронський. До побитих Олекси Шуля і Романа Шевця мусіли завізвати лікаря з Тернополя, д-ра Розенфельда.

В ночі з 24. на 25. вересня ц. р. прийшла карна поліційна експедиція до **Пронятина**. В селі настала велика паніка. Люди втікали до ліса і в очерети, а навіть до Тернополя. Богато побито й поарештовано. Шкоди матеріяльні значні. Подробиці пізніше. Бито передовсім тих, на кого вказували місцеві Поляки, з котрих деякі також помагали бити.

В полудне 25. вересня ц. р. була карна поліційна експедиція в **Кутківцях.** Бито — як і деінде — а тут навіть деяких Поляків. Селянам розшивано стріхи з хат і господарських будинків. Богато селян схоронилося в лісі. Подробиці пізніше.

Карні поліційні експедиції були ще в **Мишковичах і в Луці Великій та в Сущині.** Поведінка, як всюди. Ближчих відомостей бракує (є це села судового микулинського повіту).

В четвер 25. вересня ц. р. була депутація відпоручників українських повітових установ з Тернополя під проводом д-ра Степана Барана у воєводи Мошинського. Розмова делеґації тревала понад дві години, а взяли в ній участь воєвода Мошинський, віцевоєвода Дзевултовський і начальник відділу безпеченства Жиборський. Про ці розмови обширніше окремо. Тут коротко скажемо тільки, що урядові чинники вважають за моральних спричинників теперішних подій українську інтеліґенцію, що своїм впливом не зуміла припинити саботажів, які всі в чамбул приписують УВО й ОУН (Орґанізація Українських Націоналістів) з повним виключенням комуністів і інших чинників. Коли підпали треватимуть дальше, тоді для ліквідації будуть принорпвлені ще гостріщі засоби.

РЕВІЗІЇ И АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

В пятницю, 26. вересня, політична поліція у Львові перевела коло 40 ревізій у членів „Пласту". Ревізію перевели теж у домівці „Пласту" при вул. Шашкевича. Тут забрали пластові акти, а льокаль опечатали. Переводили ревізію й у дівочому відділі „Пласту" в ґімназії СС. Василіянок, у семинарії при вул. Длуґоша.

Львівська поліція перевела ревізію в неділю у львівських дівочих відділах „Пласту": ім. Лесі Українки (в будинку жіночої III. семинарії) і в курені ім. Марти Борецької, в будинку приватної ґімназії СС. Василіянок. Забрали пластові книжки та документи.

ПАТ повідомляє, що тогож дня переводжено ревізії в льокалях „Пласту" по провінції. Старости на основі воєвідського розпорядку видали заборону розвивати діяльність „Пласту". Себто — додає Пат — з цим днем треба це товариство вважати зліквідованим, а приналежність до нього або намагання розвивання його діяльности каратимуть якнайостріше, як діяльність в нелеґальній орґанізації.

ЛІКВІДАЦІЯ „ПЛАСТУ" У ВОЄВІДСТВАХ СТАНИСЛАВІВСЬКІМ І ТЕРНОПІЛЬСЬКІМ.

Та сама аґенція повідомляє, що в звязку з ліквідацією „Пласту" у **станиславівськім воєвідстві** переведено ревізії в повітах: рогатинськім, городенськім, надвірнянськім, калуськім і коломийськім. Ствердили буцімто у богатьох випадках, що „Пласт" удержував звязки з УВО. Найшли нібито обтяжуючий матеріял, як друкарні, черенки, брошури, підозрілу переписку, зброю, муніцію, ножиці для перетинання дроту, засоби, яких уживали для підпалу.

Таж аґенція повідомляє, що поліція зліквідувала оконечно „Пласт" у **тернопільськім воєвідстві.**

ЗАМАХ НА ЧИТАЛЬНЮ „ПРОСВІТИ".

Під дім читальні „Просвіти" в Збоїсках підложили бомбу невисліджені досі люди. Бомба вибухла, одна стіна завалилася, внутрішнє уладження знищене.

Львівська поліція перевела ревізію у Льва Гошовського, студента II. року прав, голови „Просвіти" в Збоїсках. У нього, як подають з поліційних джерел, найшли буцімто коробку шроту, крісовий замок, фляшечку ртуті, чорний стрільний порох, ручну ґранату, пакет невідомого порошку та вказівки для артилерійських транспортів. Гошовського арештували. Його підозріває поліція в... замаху на дім місцевої читальні „Просвіти".

ЗА ПЕРЕТИНАННЯ ДРОТІВ.

Під закидом перетинання дротів залізничих зворотниць на львівськім товарім дворці арештувала львівська поліція Володимира Повзанюка автомобілевого механіка та Тараса Посипанка зі Сиґнівки, студента I. року політехніки. Їм закидують теж, що перетяли телеґрафічні дроти на шляху Львів-Стрий і Львів-Персенківка. В бурсі при вул Павлінів ч. 4. арештували учня IV. ґімназійної кляси Івана Мацара. Йому закидають... замах на монастир оо. Студитів на Знесінні.

НАПАД НА ЗАЛІЗНИЧНИХ ВАРТІВНИКІВ?

Поліція арештувала Михайла й Юрка Гарасима та Ст. Кабара. Їм закидають, що напали на вартівників з громади Сиґнівка, які пильнували залізничного шляху Львів-Стрий.

РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В ТЕРНОПОЛІ.

На основі розпорядку міністерства освіти та віросповідань розвязано дня 2. вересня 8-клясову ґімназію з українською викладовою мовою в Тернополі. Розпорядок цей воєвідство доручило директорові ґімназії Губчакові. Ґімназію негайно закрили, а з будинку зняли державні відзнаки та шильди. У справі списів учнів видно такий самий розпорядок, як і в справі розвязаної української ґімназії в Рогатині. Ліквідацію тернопільської ґімназії поручили директорові польської ґімназії Питлеві. Рішення в справі професорів видасть кураторія.

ОПЕЧАТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В ДРОГОБИЧІ.

У дрогобицькій ґімназії „Р. Ш." перевела поліція ревізію й опечатала будинок. Себто ґімназію замкнули на неозначений час.

МІНІСТЕР ОСВІТИ ПРО РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

Мінінстер освіти та віроісповідань дав пояснення представникові ПАТА в звязку з розвязанням українських ґімназій. Він сказав, що школа повинна виховувати учнів для зразкової служби державі та до згідного співжиття всіх горожан. Школа, яка не сповняє тих обовязків, не може толерувати ніяка держава. Від якогось часу часть учеників українських ґімназій є нельояльно настроєна до польської держави, головно в Тернополі і Рогатині. Ті учні брали участь у саботажах. Міністер впевняє, що не хоче здавлювати стремлінь української культури, та рішений нищити все, що під покришкою культури плекає боротьбу проти держави. Колиб не настало протверезіння, міністер мусітиме поробити висновки у відношенні до кожної школи, в якій виявилася би подібна атмосфера.

(Дальше буде).

ЗАБУТИЙ МІЛІОНОВИЙ ДОВГ.

Париський часопис „Матен" приносить забуту вже історію, що торкається міста Вердену. Коли Наполеон у 1803. році проголосив континентальний бойкот Анґлії, казав рівночасно інтернувати всіх Анґлійців, що жили у Франції. З них 800 людей вивезено до Вердену, де продержано їх одинацять літ. Але інтернованим не жилося зле, бо бенкети і ріжні свята були на деннім порядку. Ба вкінці інтерновані завинили містови Верденові 3,584,874 франків. Минуло двацять пять літ і місто Верден протестувало у французької влади проти незаплачення того довгу. Вислано делеґацію до Лондону, але вона не вдіяла нічого й до нині на рахунок того довгу не заплачено ні цента. „Матен" пригадує, щоби Пуанкаре тепер при полагодженні справи французьких довгів в Анґлії знову предложив той рахунок. А сума та за тих сто літ з горою зросла до міліярдової суми. Такий прибуток був би великою полекшею слабих французьких фінансів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Злука укр. нац. товариств.

Силою ухвали ширшого комітету з 41 українських національних товариств міста Шикаґо, що взяли участь в протестаційним вічу проти Ляхів 21. вересня ц. р., відбулися тут в суботу 4. жовтня в Вікторі гали, 2002 В. Шикаґо вул., повічеві збори цих самих представників згаданих товариств.

На зборах постановлено: відсвяткувати листопадове свято української державности 9. листопада 1930 в українській гали при укр. прав. громаді, 1944 В. Ірі вул.

Далі одноголосно ухвалено з вище згаданих товариств так звану **„Злуку укр. нац. товариств міста Шикаґа"** і вибрано президію цего сталого нац. тов. на один рік, як слідує: д-р Г. Г. Скеґар, голова; Н. Моранець і пані К. Шемердяк, заступники; С. Мусійчук, секр. рек.; І. Мазурик, секр. фін.; Н. Читвінський, касієр; К. Капустяник, В. Лоняк і М. Городецький, контрольори і радні.

Постановлено попросити всі товариства і громади міста Шикаґа й околиці, які інтересуються укр. нац. загальними справами, щоби зволили голоситися до президії „злуки укр. нац. тов." на адресу секретаря:

С. Мусійчук,
1806 N. Nordico Ave.,
Chicago, Ill.

Про ціль і дальші найважніші завдання створення цего спільного нац. укр. тіла проголоситься пізніше.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З діяльности Стейтової Орґанізації.

На місячних зборах головної екзекутиви Стейтової Орґанізації рішено заснувати по місцевостях відвіли пластунів та готовитися зимою до весняної маніфестації. Вибрано делеґацію, яка має порозумітися з Литовцями в справі участи у тій маніфестації. Рішено подбати, щоби в усіх місцевостях стейту відбулися листопадові свята. По інформації належить писати до секретаря Михайла Довгого: 417 Lloyd St., New Haven, Conn.

Пане докторе, — питається Бараболяк затрівожений — я нераз чув, що люди хорі на запалення легенів умирають потім часто на тиф.

— Любий пане! Будьте спокійні. Коли я лікую кого на запалення легенів, то він умирає лише на запалення легенів. Можете бути спокійні.

—o—

Одна артистка, якої тоалети все реклямували на афішах, мала виступити в ревії лише... в шнурі жемчугів.

— Щож написати цим разом про тоалети? — зажурився директор.

— Нічого. Дамо примітку: манікюр виконано в заведенні „Сільвія", педікюр в інституті „Апольо".

—o—

Співробітник: Пане редакторе, приходив той пан, про котрого скандал ми писали. Грозить, що побе редактора.

Редактор: А ви що сказали йому?

Співробітник: Я сказав йому, що дуже мені жаль, одначе пана редактора в тій хвилі нема в редакції.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. жовтня, в годині 7.30 вечір, в Укр. Гор. Клюбі, 618 Вест Лакавана Евеню. Проситься всіх членів прибути на збори в означенім часі, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На бойовий фонд.

В неділю, дня 5. жовтня б. р. на весіллю д. Микити і Анна Дячун, членів Укр. Просвітного Клюбу в Нюарку, Н. Дж., по патріотичних промовах д. Максима Мельника з Конетикот і д. Петра Костіва з Джерзи Сіти, Н. Дж., зібрано від гостей 25 долярів на бойовий фонд, які передано до висилки до рідного краю через Обеднання.

В рідним краю точиться боротьба за наше існовання, там жертвують все, що найміліше в життю, показуючи геройство.

На американській землі маємо громадян, котрі розуміють і відчувають страждання рідного краю, а не можучи брати активної участи у боротьбі, піддержують її своєю матеріяльною помічю.

Нам всім треба тепер спішити з допомогою і при кождій спосібности складати на бойовий фонд, як рівнож пятнувати шкідників та рабів.

Жертводавці є слідуючі: Максим Мельник $3; по $1: П. Костів, М. Литвин. С. Пелешак з Ню Йорку, І. Пасуляк, Р. Кузьма, В. Дубас, П. Паславський з Гомля, Н. Дж., М. Дячун (молодий), І. Мохналь, Т. Дмитрів, П. Соколовський (Малий) з Трентон, Н. Дж., А. Міклясевич, П. Ґульдун (батько молодої) з Трентон. Н. Дж., Дзюбановський і Красноженний. Решта зібрано малими датками.

Петро Костів,
з Джерзи Сіти, Н. Дж.

—o—

ПАЛМЕРТОН, ПА.

Допомога селові Печенії, повіт Перемишляни.

Жаль огортає, коли почуєш, дорогий товаришу й товаришко, як в рідним краю наші земляки перебувають тяжку крізу.

Я отримав прохання з рідного села Печенії від Товариства Просвіти і кооперативи, щоб їм допомогти: кооперативі та читальні- „Просвіти". А що в моїй місцевости нема нікого з рідного села Печенії, то я пішов по чужих хатах, де були мої знайомі. У них я зібрав жертви як слідує: Павло Сеньків $10; Олекса Патер $3; Я. Грабар, Г. Климишин, М. Марців, А. Пастух, С. Новацький, С. Цекот, Луць Шийка і Український Народний Клюб по $1; І. Колтонюк, В. Іванців, П. Чаплинський, М. Куба, М. Ганчарик, Мик. Ґречишин, Т. Пацерковський і М. Кость по 50 ц.; Он. Сохан, В. Дутко, Т. Бета і Анна Боднарчук по 25 ц.

Дорогі родимці села Печенії! Відгукнімся всі як один! Підпираймо спільно ту просвітню домівку, котра просвічує нашу молодь.

Гроші в сумі 26 долярів вислано на руки уряду кооперативного й читальняного.

Павло Сеньків.

УКРАДЕНЕ СЛОВО.

В Данії, де — як відомо — є соціялістичний уряд, приключився такий припадок: До митного уряду одного провінціяльного міста закрався злодій, котрий крім грошей забрав коверту — не догадувався напевно, що привластив собі цінну військову тайну. А то тому, що в коверті тій була таємна шифра для мобілізації. Міністерству війни не оставало нiщо инше, як заступити вкрадену шифру иншою і розіслати до мобілізаційних урядів нові коверти з иншим таємним знаком. Противники роззброєння тішилися, що соціялістичний уряд, який стільки зробив для роззброєння Данії, стрінув такий злодійський дотеп, а прихильники роззброєння раділи, що злодій мимовільно осмішив військові тайни. Раділи також з його „пропаґанди" в користь повного роззброєння.

ГОЛОСИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ З НАГОДИ ОСТАННІХ ВИСТУПІВ УВО

Вже протягом низки місяців тяжко знайти польську ґазету, деб не було чогось про УВО. — Притоку до того дають чи поодинокі виступи УВО, чи арешти, чи процеси членів УВО. — Ще так недавно, коли відбувався процес проти 17-ох Українців за замах на „Тарґі Всходнє“ у Львові, польська преса не тільки подавала обширні звідомлення з процесу зі своїми коментарями, але й присвячувала „Українській Військовій Організації“ довгі статті, в яких знайомила польську суспільність із завданнями та методами УВО, або старалася як найбільше понизити ту орґанізацію та скомпромітувати її ріжними сензаційними ревеляціями.

Та ледви закінчився процес, і польська преса спочила на лаврах по „тяжкій боротьбі“ з УВО, в переконанні, що УВО таки остаточно зліквідована, як несподівано відбувся **напад на почтовий амбулянс під Бібркою, а по нім цілий ряд саботажів, які безперервно продовжуються до нинішнього дня.** Ті події довели до скрайнього зденервовання Ляхів, а преса їхня заповнена довгошпальтовими статтями й то вступними, де на ріжні лади виливає свою злість на УВО, на польські суди, які нібито видають лагідні засуди на „українських збірів“, та на нездатну польську поліцію. Та цікаве не це, а та обставина, що коли досі цілими роками польська преса переконувала польське, українське та чужинне громадянство, що **„УВО це зграя збірів, шпигунів та бандитів“, які з „спокійною українською людністю“ не мають нічого спільного,** то тепер ні з сього, ні з того абсолютно все, що носить українське імя — це все або сама УВО, або експозитура УВО, або стоїть під впливом УВО. — Отже, не тільки „Сокіл“, „Луги“ та „Пласт“ і „Рідна Школа“, і „Маслосоюз“ та взагалі ціла українська кооперація, „Академічний Дім“ та українські ґімназії, й узагалі українське шкільництво, преса, тощо. Десять літ Ляхи „ліквідували“ ріжними способами „Українську Військову Організацію“ безперервно переконували, що вона вже зліквідована, а та собі не тільки що залишилася такою, як була, але зросла так, що й Ляхи не тільки перестають писати про її ліквідацію, але зачинають узагалі тратити надію на скору й безпосередню її ліквідацію. А тому додумалися до нового способу: коли не можна зліквідувати саму УВО, тоді треба зліквідувати „Соколи“, „Пласт“, „Луги“, „Просвіти“, „Рідну Школу“, „Маслосоюзи“, ґімназії та народні школи, а тоді напевно УВО сама зліквідується. Винахід дійсно до опатентовання!

Та повернемо до голосів польської преси:

„Львовскі Курєр Поранни“ з дня 2. VIII, у вступній статті п. з. „Саботажі та експропріяції українські“ пише: „Ми є свідками нових актів саботажів та експропріяційної акції з боку українських революційних орґанізацій. Підпал будинків ґен. Мальчевського в Вислобоках, напад на почтовий амбулянс під Бібркою, злучений із смертю супровідця-поліціянта, підпал майна господаря в Гайворонці, в якого відбувалися освітні курси й т. д. — це нові докази діяльности „Української Військової Орґанізації“. Все це діється по саме скінченім у Львові, й то з кінцем червня б. р. процесі „Української Військової Орґанізації“, майже зараз по виданім засуді, яким 8 членів тої орґанізації засуджено, а 9 звільнено. Безсумніву й ми самі винні в тій зарозумілости та зухвалости революційних українських орґанізацій, бо не виповнили покликані до того чинники свого обовязку в цілости. Маємо на думці саме останній засуд у справі 17 обвинувачених членів УВО, яких засуд здивував польську суспільність не так може наслідком певної батьківської вирозумілости (!) лави присяглих суддів, як наслідком низького виміру кари (!), вимıреної фаховими суддями. **Міжтим безоглядність засобів та суворість кар є конче потрібна, щоби ширенням построху і терором одстрашити тих, що бандитськими способами бурять лад і спокій на кресах“.**

Дещо відмінно на ту справу дивиться „Ґазета Поранна“ з 2. VIII. б. р., яка у вступній статті п. з. „Дорогою грабунку“, пише: „Бандитський напад на почтовий віз під Бібркою примушує нас поновно спинитися на УВО та на її виступах. До деякої міри останній випадок вяжеться з недавнім процесом за замах на „Тарґі Всходнє“, точніше з його засудом. Саме в ріжних коментарях на тлі бобрецького виступу піднеслися голоси, що бачили в діяльности УВО наслідок надто лагідного засуду. Безперечно кожний лагідний засуд скриває в собі заохоту до поновлення злочину, але також і **суворий засуд не дає ще заруки на майбутнє. Конче треба брати під увагу і специяльний тип членів УВО, яких кара не лякає.** Найліпший доказ — це той Григорій Пісецький, що поцілений підчас переслідування сам відбирає собі життя. Якої ще кари може боятися той, хто власноручно вимірює сам собі найбільш сувору? Длятого — на нашу думку — центр ваги справи треба пересунути з судових вироків на иншу площину. Яку? Зрозуміло на профілактивну. Треба ґрунтовно перевітрити атмосферу, де родяться кандидати на УВО, треба знищити ті умови, в яких повстає той симптоматичний культ злочину, скермований проти держави“.

Те „перевітрювання атмосфери“ полягає на думку „Ґазети Поранної“ в реформі українського шкільництва, що досі видає „боєвиків“, а повинно видавати польських громадян, далі — в підсиленні праці поліції, яка досі виказує безсильність, а ще далі — закинення „ліберальних ідеалів“ у національній політиці. Ось таку рецепту на знищення УВО подає ґазета б. директора поліції у Львові, якого — як бачимо — дуже мало навчила поліційна практика з УВО. А повинна була більше навчити, бо саме він — дир. Райнлєндер — був наслідком **своєї безпорадности в ліквідації УВО суспендований!**

Та вже невдовзі, бо 15. VIII. таж „Ґазета Поранна“ співає дещо мінорним тоном у вступній статті п. з. „Треба подивитися глибше“: **Поліційні зарядження можуть запобігти одному чи другому випадкові,** викрити і зловити справників иншого, **хвилево** здушити та притишити надмірну активність орґанізації, **але не усунуть явища.** Найліпшим доказом на те є сам факт „ренесансу“ УВО, по мнимій — ґрунтовній і остаточній ліквідації. Говорячи про „небезпеку“ УВО, забувається про те, що досі мали ми до діла з тою орґанізацією **лише на тлі нормальних відносин.** Маємо комплетно зорґанізовану адміністрацію, власти безпеки на постерунках, спокій внутрі та на зовні. І оце **в тих зглядно для себе некорисних услівях розвинула УВО діяльність, що змогла так сильно стрясти публичною опінією та поставити власти в обличчу тяжких завдань.** А міжтим програма УВО є зложена специяльно для виконування диверсій у **виїмкових відносинах,** що складають для держави **тяжку конюнктуру.** Що хвиля така може надійти, з тим треба числитися. Нема держави досить могутньої, якаби від часу до часу не переходила через глибоку депресію. Що тоді?! Чи наші власти рахуються з ударом іззаду якраз **в днях найбільш критичних?** Чи вони певні, що вдасться їм зліквідувати скоро рух, **який тепер справляє їм стільки клопотів?** УВО як явище політичне може бути зліквідоване остаточно лише на політичній площині. Знищення підстав, на яких опирається УВО, **не є справою легкою“.**

„Львовскі Курєр Поранни“ з дня 8. VIII. пише: „До відомости преси дістається **тільки дуже незначна частина тої загальної скількости насильств УВО.** Вистарчить поїхати до першого ліпшого села, щоби переконатися про це, а в кожнім містечку розкажуть вам кільканацять випадків „ґвалтів“, що мали місце лише в протягу останніх тижнів“.

Той сам часопис з дня 14. VIII. пише: „Українська молодіж невідомо звідки дістає зброю і поповнює ріжні „ґвалти“, яких відгомін не завсіди дістається до загального відома. Словом, терористичний рух УВО прибирає острий характер і має на цілі застрашення і влади і польського населення, обриджуючи їм життя і працю, та викликання за границями враження, що ціла „Малопольська Всходня“ є обнята рухом, виміреним проти польської влади в тій країні“.

„Дзєннік Львовскі“ з 9. VIII. б. р. у вступній статті п. з. „Супроти провокації“ пише: „Останні часи принесли знову зісилення терористичної акції, веденої УВО. Напад на почтовий амбулянс, підпал двох фільварків — ось страшний плід тільки одного тижня. Побіч тої акції конспіраційних елементів маємо ще занотувати за останні часи такі випадки, як інцидент із поліцією в Ремизівцях, напад на „стшельцуф“ під Тернополем, нарешті — на щастя невдале — спалення живцем власниці склепу, яке орґанізували та переводили члени „Просвіти“ і „Сокола“, при співучасти „спокійної“ місцевої людности. Незалежно від того ми є свідками, не знати якого вже за порядком, факту участи в саботажній роботі не тільки членів, але й орґанізацій українських, що працюють леґально. **Преса польська без ріжниці політичних переконань заняла однакове становище до бандитських виступів „ідейників“ із УВО,** і, осудивши як найрішучіше ексцеси, домагалася радикального усунення зла. **Инший зате є фронт української преси.** Передусім грає вона ролю невірного Томи, передруковуючи відомости з преси польської та додаючи ріжні стилістичні делікатности в роді: „мабуть“, „здається“, „польська преса подає“. **Не здобулася натомісць на справедливу оцінку та осуд таких метод. Що більше — „Український Голос“ не міг одмовити собі в приємности похвалити та ґльорифікувати саботажну акцію та її орґанізаторів“.**

„Львовскі Курєр Поранни“ з 8. VIII. б. р. у вступній статті п. з. **„Методи насильства“** пише: „Не є суттєвим, що УВО є конспіративною орґанізацією, а „Луги“, „Пласти“, „Просвіти“ чи „Ундо“ орґанізаціями явними і леґальними. Суттєвою є обставина, що УВО уживає методи насильства. Саме ті методи похвалюють всі перечислені орґанізації, ті методи ґльорифікують усі сепаратистичні партії і всі їх часописи“. А звертаючися до „панів сепаратистів українських“, пише: „Не числіть на свою скількість! Зате знайте, що незалежно від помочі державної влади польське населення потрапить собі дати раду з політикою насильства!“ Від себе можемо сказати „панам ляцьким гнобителям“ те саме: не числіть на свою скількість!

У вступній статті п. з. „Чому не осуджують!“ тойже „Курєр“ з 9. VIII. пише: „Ґвалти українських боєвиків множаться. Дарма однак чекалиби ми на слова осуджєння УВО з боку української преси сепаратистичної. Та здивування мусить викликати щось иншого, а це захования супроти злочинної діяльности УВО **українського клеру,** як нижчого так вищого. Ані слова осудження, ані слова догани. Навпаки, **є випадки попертя, співділання, солідаризації.** Чи не дивне, що зловлені боєвики є часто синами українських священиків? В численних випадках українські боєвики скриваються по парохіях перед погонею. До того нічого не знаємо про те, щоби український клер та митрополит Шептицький осудили злочинну діяльність УВО. Чому? Публична опінія жадає відповіди“. Відповідь дуже проста: Тому, що наші священики не є польські запроданці!

„Слово польске“ з 15. VIII. пише: „Останньо розшалілі на терені „Малопольскі“ вбивства, грабунки та підпали, які є ділом злочинних інстинктів української молодежі... викликують щораз то більший відгомін неспокою між розумними людьми, що люблять молодіж (!). І не для нас Поляків, як власне для Українців (!) справа є важна та ґрізна: укр. терор може похвалитися під тим оглядом успіхом. Криваві випадки останніх тижнів свідчать вимовно, що **не поодинокі ґрупки, не відокремлені центра, але широка хвиля злочинности залила середні школи українські.** Таж та молодіж, якій до рук дають ніж опришка або бравнінґ боєвика, має бути в будуччині провідною верствою української суспільности. Як же можна мати на неї надію, **коли її найбільш вражливі літа улітають у світі злочину“.** Яка велика журба за українську молодіж у Ляхів, які чомусь відразу забули за свою підпільну боротьбу проти московського царату, яку вела їхня молодіж!

„Львовскі Курєр Поранни“ з 9. VIII. в дописі з Куликова подає: **„Узброєні є українські „герої“ не лише в Куликові. І є добре узброєні;** найліпше доказують це поліційні рапорти з Станиславова та Тернополя. Все якісь карабінові стріли, револьверові, вибухи ґранат, тощо. Чому поліція не забереться вже раз до вишукання тих прямо маґазинів зброї й муніції, що находяться майже в кожнім українськім селі?!“ А в другім дописі подає: „Вчорашна ніч розяснилася наслідком величезної заграви, що била від сторони личаківської роґачки у Львові, вказуючи на новий виступ бандитів зпід стягу УВО, які, специялізуючися в морді та підпалах, по підпалі попередньої ночі фільварку оо. Францішканів в Чишках, перенесли минулої ночі свою злочинну роботу на фільварок Ю. Розвадовського в Миклашові. Та дарма, і в тім випадку бандити залишилися незнаними та не знати, чи караюча рука справедливости заведе виновників до кримінальних келій“.

„Ілюстровани Курєр Цадзєнни“ з 2. VIII. б. р. пише: „Ми переконані, що зарадити тій пошести можна тільки щоденно втовкмачуючи до голови українського населення пересвідчення, що польська держава є сильна, а наша влада це не є якийсь епізод, але тривкий і справедливий вирок історії. Якщо в масах українського населення буде зростати свідомість сили польської держави, що бажає добра всім громадянам, то зможе кожне марево бунту здушити в зародку, а бандитські виступи УВО втратять до решти психічне підпертя місцевої людности, а боєвик УВО не покажеться вже на селі, оповідаючи селянам „смалені дуби“ і підюджуючи їх до ненависти, бо стрінеться зі здоровою реакцією населення, яке віддасть його в руки влади“. В тім то й річ, що для того, щоб переконувати когось, що „польська держава є сильна“, треба наперед знищити УВО! Доки це не станеться, то „Курєр“, переконуючи „руске населення“ про „силу польської держави“, буде оповідати „смалені дуби“! Отже рецепта „Курєрка“ на знищення УВО не дуже то добра.

Найпараднішу рецепту дає, як звичайно, „Слово Польске“ з 2. VIII. у пертдовій статті п. з. „Скиньмо рукавиці“: „У низці місцевостей польська влада розвязала „Пласт“. Вбивник поліцая під Бібркою є теж пластуном. Хіба це не вистарчальна підстава для цілковитого зліквідування цієї орґанізації? „Луги“ теж у багатьох місцевостях розвязані — належалоб розвязати всі... Таксамо шкідлива й нездорова атмосфера панує в українських ґімназіях. Затроєні керниці втратилиб значно свій характер, колиб українська молодь вчащала до середніх шкіл разом із польською молодю. Нарешті, треба з натиском підкреслити, що українські господарські й освітні установи є теж експозитурами політичних сепаратистичних впливів. Господарські потреби українського населення повинні бути заспокоювані при допомозі аполітичних орґанізацій, що мають загальнодержавний характер“.

Стільки „Слово Польске“. Але можна дати ще ліпшу рецепту на знищення УВО, а саме: вистріляти всіх 7 міліонів Українців до одного, або всіх їх переселити до Сагари, або на північний бігун, а тоді зовсім певно малиби Ляхи сякий такий спокій із УВО. Але не цілковитий, бо й тоді УВО все таки не зліквідованоб, тому, що вона існує не тільки на землях, окупованих Польщею, отже заходилаб небезпека, що „збіри з УВО“ приїздитимуть із закордону на — „бандитські виступи“.

„Сурма“.

ЧОРНА РАСА ПРОТИ БІЛОЇ.

„Настане день, коли чорна раса побідить білу, а білі зникнуть із лиця землі. Білі люде обох півкуль переміняться в бефстеки, які продаватимуть чорні чорним у чорних гостинницях цілого світа“. Таке дивовижне пророцтво йде з Франції, де таксамо як в инших краях, тріюмфує джезбенд. Пророком чорної катастрофи є французький учений-статистик, популярний професор Ж. Барт. А слід ще зазначити, що його пророцтво не має нічого спільного з якимсь спіритистичним сеансом або ясновидінням, а є вислідом довголітніх, пильних студій знаменитого статистика. Його пророцтво є пророцтвом сухих чисел. А на основі тих чисел Барт пророкує: На світі жиє нині 1,800 міліонів людей. Що дня родиться 50 тисяч дітей обох полів. Пропорція між хлопцями і дівчатами є знана хіба Богові. Так за 750 літ зросте число людей на 14 міліярдів. Земля ніяким способом не всилі буде виживити всіх тих людей, тому дійде до людоїдства (канібальства). Люде взаїмно винищуватимуть себе лише на те, щоби мати що їсти. Але тому, що чорні множаться далеко численніше як білі (двацять разів) і жовті, то в 2675-ім році доведені до того голодом, кинуться з Африки на Европу й инші части світа і зїдять білих і жовтих. Так кажуть цифри. Такі є вигляди білої раси. На щастя—вони ще дуже далеко.

ЗОЛОТО НА ВУЛИЦІ.

В дільниці ювілерів у Бермінґемі (в Анґлії) вулиці в повному того слова значінні засипані золотом, сріблом і иншими дорогоцінними металями. Власник одної ювілерської крамниці ремонтував недавно свою робітню, уложив нову долівку в крамниці і перед крамницею. Старі дошки спалили і точно оглянули. Найшли при цьому стільки золотого і срібного пилу, що з продажі покрито вповні кошти ремонту. Тепер задумали основно очистити ці вулиці та зібрати дорогоцінний метал, який нагромадився там на протязі багато десяток літ.

КРАЇНА ДОБРИХ І ЗЛИХ ДУХІВ. ЯК БОГАЧІ КАРАЮТЬСЯ ПО СМЕРТИ.

Клясичною країною духів і чаріз є Індія. Для Індійців дух є правильною складовою частю істнування, як сон або пожива. Всюди можна стрінути сліди „духів“. Коли минати придорожні села або переїздити верхом „джунглями“, всюди можна побачити червоний тризуб на деревах, головно на тамариндах, або червоні ганчірки на галузях. То значить, що дух, званий „бгот“, жиє на тім дереві. Тесаме треба думати про дерево, під котрим уложена є купка каміння. Індійський „бгот“ любить також розстайні дороги, таксамо як арабський „джін“. У „боготів“ перемінюються небіщики з ріжних причин. Або коли рідня покійника забуває складати жертви його душі, або коли за життя занадто віддавався змисловим розкошам, або коли надзвичайно сильно привязався був до когось, хто ще полишився при життю. В духів перемінюються душі людей які згинули наслідком нещасливих припадків, у битвах або поповнили самовбивство. Індійські духи мають ріжні характери і настрої, залежно від околиць, у яких жиють. „Бгот“ званий Пюрва дій Дюз з околиці Ґуджарат, жиє в старих хатах і боронить людей перед чортами. Але більшість „боготів“ не приносить щастя. Вони мешкають часто в тілах живих людей і спричинюють дрож і невиразне белькотання. Часом, як поселюються у людей, то люде ці стаються ясновидючі, але й сварливі. Тому про чоловіка сварливого і в злім гуморі кажуть, що „бгот вселився в нього“. Часто „бгот“ увіходить тихцем до хати і випиває воду. Коли в літі підчас спеки Індієць побачить, що його посудина з водою пуста (наслідком випарування), то твердо вірить, що збиточний „бгот“ випив воду. „Бготи“ люблять радше ходити ночами як за дня. Не все подобають на людей. Людські душі прибирають навіть постать хробаків. Найгірше поводиться душам богачів, бо вселюються у злющих звірів і гадини, щоби пільнувати своїх маєтків. Таку розраду придумали собі винужденілі й убогі індійські селяне, мріючи гарні мрії про золото магараджів і перли їх жінок.

СОНІШНА МАШИНА АРГЕНІЯ.

Славний шведський астроном Сванте Арґеній збудував недавно апарат до витворювання енерґії тепла з сонішних промінів. Проби збудувати такі машини не є нові. Найбільша така машина була досі в Єгипті, де умовини температури є найкорисніші. Машина така працює тим ліпше, чим більше сонішних промінів паде через рік на землю, а власне під тим оглядом Єгипет є упривілеєний. Яку високу температуру можна осягнути тим способом, легко переконатися, коли виставимо на ділання соняця скляні посудини. Арґеній збудував величезне зеркало, що складається з 1,000 маленьких зеркалець, з яких кожде можна уставити відповідно до потреби при помочі специяльного годинникового приладу. Щоби якнайбільше використати сонішне тепло, збирається проміні з усіх зеркал в одно місце. Отже всі зеркальця треба так уставити, щоби кожне з них кидало проміні на одну і ту саму точку. Так температура доходить до величезної висоти. Шведському вченому вдалося одержати 7—8 тисяч степенів тепла.

— Гриньку, чи то правда, що Бог забрав вам уже три жінки?

— А правда, прошу пана, та я взяв собі вже четверту! Бере Бог — то беру й я!